

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 46/05-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. apríla 2005 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránaya prerokoval sťažnosť V. H., K., zastúpenej advokátom JUDr. J. Č., K., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Košice II v konaní sp. zn. 29 C 34/97, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 29 C 34/97 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Košice II **p r i k a z u j e** vo veci sp. zn. 29 C 34/97 konať bez zbytočných prietáhov.

3. V. H. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice II je povinný nahradiť V. H. trovy právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na bankový účet právneho zástupcu JUDr. J. Č. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti V. H. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2005 doručená sťažnosť V. H., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. Č., K., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 29 C 34/97.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 46/05-13 zo 16. februára 2005 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá mu bola doručená 29. marca 2005, vyjadril, že okresný súd netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľky vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 29. marca 2005 oznámil, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že navrhovateľ m. K. (ďalej len „navrhovateľ“) sa žalobou doručенou okresnému súdu 11. februára 1997 domáhal proti odporcom v 1. a 2. rade určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeným v katastri nehnuteľností katastrálneho územia K., ako aj stavbám na týchto nehnuteľnostiach. Navrhovateľ zároveň žiadal, aby okresný súd vydal predbežné opatrenie, ktorým by odporcom v 1. a 2. rade zakázal nakladať s uvedenými nehnuteľnosťami do právoplatného rozhodnutia o vlastníctve predmetných nehnuteľností.

Navrhovateľ podaním doručенým okresnému súdu 30. júna 1997 rozšíril pôvodný žalobný návrh o ďalších pasívne legitimovaných účastníkov – odporcov v 3., 4. a 5. rade a okresný súd uznesením z 10. júla 1998 pripustil prístupenie uvedených odporcov do konania.

Navrhovateľ podaním z 29. septembra 1998 rozšíril žalobu o ďalších pasívne legitimovaných účastníkov konania – odporcov v 6. až 53. rade, pričom okresný súd uznesením č. k. 29 C 34/97-77 z 8. februára 1999 pripustil prístupenie do konania uvedených odporcov v 6. až 53. rade. Sťažovateľka ako odporkyňa v 25. rade sa stala účastníčkou konania vo februári 1999, keď predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť.

Okresný súd na pojednávaní 8. marca 1999 rozsudkom žalobu zamietol a návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol uznesením z 13. júla 1999. Navrhovateľ podal proti uvedenému rozsudku odvolanie, o ktorom Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením č. k. 13 Co 364/99-197 z 19. februára 2001, v ktorom rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľka uvádza, že okresný súd

vykonal ďalší procesný úkon v danej veci až 11 mesiacov po vrátení spisu z krajského súdu, keď vyzval navrhovateľa, aby upresnil svoj návrh. Upresnený návrh však okresný súd zaslal odporcom až po uplynutí takmer 3 mesiacov po jeho doručení okresnému súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že okresný súd bol následne opäť nečinný takmer 7 mesiacov. Termín pojednávania bol nariadený na 9. apríl 2003, bol však zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne a odvtedy okresný súd nevykonal v predmetnej veci žiadny úkon.

Právny zástupca sťažovateľky podal predsedovi okresného súdu 7. januára 2005 sťažnosť na prieťahy v konaní v zmysle ustanovenia § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov. Predseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 12. januára 2005 priznal prieťahy v konaní s poukázaním na svoje vyjadrenia zo 14. septembra 2004, 26. októbra 2004 a 17. decembra 2004 týkajúce sa predmetného konania.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sťažovateľka vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní sp. zn. 29 C 34/97 a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez zbytočných prieťahov. Zároveň sťažovateľka požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 40 000 Sk a náhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd výzvou zo 16. marca 2005 požiadal predsedu okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadril k sťažnosti sťažovateľky. Predseda okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 1. apríla 2005 s prílohami uviedol prehľad úkonov okresného súdu v predmetnej veci a poukázal na to, že vzhľadom na chronológiu úkonov vykonaných v danej veci je nutné pripustiť, že v tomto konaní k určitým prieťahom došlo.

Predseda okresného súdu vo svojom stanovisku zároveň uviedol, že posúdenie zbytočnosti vzniknutých prietáhov ponecháva na zváženie ústavnému súdu, zastáva však názor, že prietahy by bolo možné považovať za zbytočné len v tom prípade, „... ak by na tunajšom súde boli vytvorené také podmienky, ktoré by sudcom umožňovali aspoň pri vynaložení maximálneho úsilia, ktoré od nich možno požadovať, konať a rozhodovať vo všetkých pridelených veciach plynulo“.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľky, stanoviska predsedu okresného súdu, rozhodnutí ústavného súdu napr. sp. zn. I. ÚS 199/04, II. ÚS 8/05, IV. ÚS 300/04 a IV. ÚS 37/05, ako aj podrobného preštudovania spisu okresného súdu sp. zn. 29 C 34/97 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Navrhovateľ doručil 11. februára 1997 okresnému súdu návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeným v katastri nehnuteľností katastrálneho územia K., ako aj stavbám na týchto nehnuteľnostiach voči odporcom v 1. a 2. rade a vydanie predbežného opatrenia, ktorým by bolo zakázané nakladať s uvedenými nehnuteľnosťami do právoplatného rozhodnutia súdu.

Okresný súd vydal 12. februára 1997 pokyn na doručenie návrhu odporcom v 1. a 2. rade, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 3 dní. Na pojednávaní 27. februára 1997 bola vypočutá odporkyňa v 2. rade a okresný súd uznesením č. k. 29 C 34/97-37 návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 26. marca 1997 písomnosti týkajúce sa predmetu konania. Okresný súd nariadil 8. apríla 1997 termín pojednávania na 9. jún 1997.

Na pojednávaní 9. júna 1997 navrhovateľ rozšíril svoj návrh proti odporcom v 3. až 5. rade a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 30. júna 1997 rozšírenie návrhu prednesené na pojednávaní 9. júna 1997.

Okresný súd vydal 13. marca 1998 pokyn na doručenie prípisu navrhovateľovi, aby v lehote 7 dní oznámil súdu požadované skutočnosti. Navrhovateľ doručil okresnému súdu odpoveď na uvedený prípis v stanovenej lehote. Okresný súd uznesením č. k. 29 C 34/97-51 z 10. júla 1998 pripustil vstup odporcov v 3. až 5. rade do predmetného konania.

Okresný súd nariadil 5. augusta 1998 termín pojednávania na 5. november 1998. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 5. augusta 1998 písomnosti týkajúce sa predmetu konania. Odporca v 5. rade doručil okresnému súdu 3. septembra 1998 vyjadrenie k predmetu konania. Okresný súd prípisom z 28. septembra 1998 požiadal navrhovateľa o zaslanie písomností týkajúcich sa predmetu konania. Navrhovateľ podaním doručeným okresnému súdu 29. septembra 1998 rozšíril svoj návrh voči odporcom v 6. až 53. rade a 14. októbra 1998 doručil svoje stanovisko k vyjadreniu odporcu v 5. rade.

Na pojednávaní 5. novembra 1998 okresný súd uznesením pripustil rozšírenie návrhu navrhovateľa a pojednávanie bolo uznesením odročené na 18. marec 1999. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 10. novembra 1998 podanie týkajúce sa predmetu konania. Právny zástupca odporcov v 3. a 4. rade doručil okresnému súdu 11. novembra 1998 vyjadrenie k predmetu konania. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 9. februára 1999 čiastočné späťvzatie návrhu.

Okresný súd zmenil 8. februára 1999 termín pojednávania na 8. marec 1999 a uznesením č. k. 29 C 34/97-77 pripustil rozšírenie okruhu účastníkov konania o odporcov v 6. až 53. rade. Okresný súd vydal 12. februára 1999 pokyn na doručenie prípisu účastníkom konania. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 15. februára 1999 vyjadrenie týkajúce sa predmetu konania. Právny zástupca odporcov v 3. a 4. rade doručil okresnému súdu 18. februára 1999 vyjadrenie k predmetu konania. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 24. februára 1999 nahliadol v uvedený deň do posudzovaného spisu právny zástupca odporkyne v 28. rade.

Odporca v 1. rade doručil okresnému súdu 26. februára 1999 vyjadrenie k predmetu konania. Odporkyne v 21. až 23. rade doručili okresnému súdu 4. marca 1999 vyjadrenie

k predmetu konania. Na pojednávaní 8. marca 1999 boli vypočutí účastníci konania a okresný súd rozsudkom č. k. 29 C 34/97-124 návrh navrhovateľa zamietol. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 28. apríla 1999 odvolanie proti predmetnému rozsudku. Okresný súd vydal 13. mája 1999 pokyn na doručenie odvolania odporcom v 1. až 53. rade, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadrili.

Odporkyňa v 10. rade doručila okresnému súdu 28. mája 1999 vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa, právny zástupca odporcov v 3. a 4. rade doručil svoje vyjadrenie 3. júna 1999. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 14. júna 1999 návrh na vydanie predbežného opatrenia voči odporcom v 3. a 4. rade. Okresný súd vydal 23. júna 1999 pokyn na doručenie predmetného návrhu označeným odporcom a 9. júla 1999 nariadil termín pojednávania na 13. júl 1999. Na pojednávaní 13. júla 1999 okresný súd uznesením č. k. 29 C 34/97-163 návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

Odporca v 1. rade doručil okresnému súdu 28. júna 1999 vyjadrenie k predmetu konania, na ktoré okresný súd reagoval prípisom z 12. júla 1999. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 3. augusta 1999 odvolanie voči uzneseniu č. k. 29 C 34/97-163 z 13. júla 1999. Okresný súd vydal 7. septembra 1999 pokyn na doručenie predmetného uznesenia dotknutým účastníkom konania, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 7 dní.

Krajskému súdu ako odvolaciemu súdu bol posudzovaný spis doručený 18. októbra 1999. Navrhovateľ doručil krajskému súdu 22. mája 2000 čiastočné späťvzatie návrhu proti odporcom v 1. a 5. rade (č. 1. 175 spisu). Krajský súd prípisom z 1. novembra 1999 vrátil posudzovaný spis okresnému súdu z dôvodu vznesenia námietky zaujatosti navrhovateľom voči zákonnej sudkyňi. Zákonná sudkyňa vo vyjadrení z 8. novembra 1999 uviedla, že sa necíti byť zaujatá v predmetnej veci. Krajskému súdu bol predmetný spis opätovne doručený 10. novembra 1999.

Krajský súd nariadil 12. apríla 2000 termín pojednávania na 30. máj 2000 a 18. apríla 2000 vydal pokyn na doručenie predvolania na pojednávanie ďalším účastníkom konania. Odporkyne v 21. až 23. rade doručili krajskému súdu 29. mája 2000 ospravedlnenie svojej

neúčasti na pojednávaní nariadenom na 30. máj 2000, navrhovateľ tak urobil vo vyjadrení doručenom 29. mája 2000.

Na pojednávaní 30. mája 2000 boli vypočutí účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito. Krajský súd prípisom z 12. júna 2000 požiadal právneho zástupcu odporcu v 5. rade o vyjadrenie. Odporkyňa v 52. rade doručila krajskému súdu 8. novembra 2000 vyjadrenie k predmetu konania. Krajský súd uznesením č. k. 13 Co 364/99-197 z 19. februára 2001 pripustil čiastočné späťvzatie návrhu, zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie. Predmetný spis bol okresnému súdu vrátený 4. mája 2001.

Právny zástupca odporcov v 3. a 4. rade doručil okresnému súdu 17. septembra 2001 žiadosť o nariadenie termínu pojednávania. Odporca v 3. rade doručil okresnému súdu 20. februára 2002 žiadosť o nariadenie termínu pojednávania. Okresný súd vydal 4. marca 2002 pokyn na doručenie výzvy navrhovateľovi, aby v lehote 15 dní upresnil petit svojho návrhu. Vyjadrenie navrhovateľa bolo okresnému súdu doručené 10. mája 2002.

Právny zástupca odporcu v 3. rade doručil predsedovi okresného súdu 17. júla 2002 sťažnosť na prieťahy v uvedenom konaní. Exekútorský úrad JUDr. J. B. v K. doručil okresnému súdu 15. mája 2002 zásielku, ktorá mu bola omylom doručená a otvorená. Okresný súd vydal 30. júla 2002 pokyn na doručenie prípisu účastníkom konania. Podľa úradného záznamu okresného súdu č. k. 29 C 34/97-255 z 5. augusta 2002 boli z archívu okresného súdu vyžiadané spisy týkajúce sa dedičského konania po odporcovi v 14. rade. Okresný súd prípisom z 1. augusta 2002 požiadal odporcu v 3. rade, aby sa vyjadril v lehote 15 dní ku skutočnostiam týkajúcim sa predmetu posudzovaného konania. Okresný súd prípsmi z 5. augusta 2002 vyzval Register obyvateľov Slovenskej republiky na zistenie pobytu viacerých odporcov v predmetnom konaní. Odporca v 3. rade doručil okresnému súdu 9. augusta 2002 odpoveď na prípis okresného súdu. Odpovede Registra obyvateľov Slovenskej republiky týkajúce sa pobytu odporcov v predmetnom konaní boli okresnému súdu doručené 16. augusta 2002. Vyjadrenia odporcov v konaní boli okresnému súdu

doručované v termíne od 20. augusta 2002 do 11. septembra 2002 (č. l. 274, 275, 276, 281, 283, 284, 285 spisu).

Podľa úradného záznamu okresného súdu z 11. decembra 2002 bola zákonná sudkyňa práceneschopná v období od 5. septembra 2002 do 31. októbra 2002 a z obsahu spisu sp. zn. 23 D 983/00 bolo zistené, že sa prejednávalo dedičstvo po odporcovi v 30. rade. Zároveň okresný súd nariadil v uvedený deň termín pojednávania na 9. apríl 2003 a vydal pokyn na doručenie prípisov účastníkom konania v predmetnej veci.

Na pojednávaní 9. apríla 2003 bolo oznámené, že pojednávanie sa odročuje z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Odporkyňa v 28. rade doručila okresnému súdu 22. októbra 2003 vyjadrenie týkajúce sa predmetu posudzovaného konania. Právny zástupca odporkyne v 28. rade doručil okresnému súdu 2. apríla 2004 žiadosť o vyhotovenie fotokópií písomností týkajúcich sa predmetu konania.

Právny zástupca odporkyne v 28. rade doručil okresnému súdu 28. apríla 2004 sťažnosť na priet'ahy v posudzovanom konaní a 25. mája 2004 žiadosť o nariadenie termínu pojednávania. Právny zástupca odporkyne v 35. rade doručil okresnému súdu 27. augusta 2004 sťažnosť na priet'ahy v konaní.

Okresný súd vydal 20. októbra 2004 pokyn na zaslanie prípisu týkajúceho sa zistenia pobytu niektorých odporcov v predmetnom konaní. Odpoveď na uvedený prípis bola okresnému súdu doručená 4. októbra 2004. Ústavný súd vrátil okresnému súdu uvedený spis prípisom zo 16. decembra 2004. Právny zástupca odporcu v 24. rade doručil okresnému súdu 7. januára 2005 sťažnosť na priet'ahy v konaní. Okresný súd vydal 26. januára 2005 pokyn na doručenie prípisu kvôli zisteniu okruhu dedičov niektorých odporcov v posudzovanom konaní. Okresný súd vydal 28. januára 2005 pokyn na zistenie okruhu dedičov po odporkyňi v 45. rade, odporcovi v 35. rade, odporcovi v 15. rade a odporcovi v 20. rade. Uvedeným záznamom (č. l. 340) posudzovaný spis končí.

Ústavný súd prípisom z 21. januára 2005 vyžiadal predmetný spis od okresného súdu. Posudzovaný spis bol okresnému súdu vrátený prípisom ústavného súdu zo 17. marca 2005.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. V zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99).

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, II. ÚS 32/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd vzal do úvahy právny a skutkový stav veci. Predmetom konania je návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Posudzovaná vec patrí po právnej stránke k štandardnej agende všeobecných súdov, pretože ide o občianskoprávny spor, ktorý patrí do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov.

Skutkovú stránku predmetnej veci možno zaradiť aj s poukázaním na stanovisko predsedu okresného súdu k „*skutkovo náročným*“ v rámci agendy patriacej do rozhodovacej činnosti všeobecného súdnictva najmä vo vzťahu k identifikácii predmetu konania, ako aj určení okruhu účastníkov konania vzhľadom na ich počet a úmrtie niektorých odporcov, čo mohlo objektívne nepriaznivo ovplyvniť dĺžku posudzovaného konania. Skutková náročnosť danej veci však podľa názoru ústavného súdu nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku konania. Ústavný súd zároveň nepripisuje predĺženie konania v súvislosti s procesnými úkonmi navrhovateľa (napr. návrh na vydanie predbežného opatrenia, rozšírenie, doplnenie a upresnenie návrhu) na ťarchu okresného súdu.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na

prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil žiadnu okolnosť v správaní sťažovateľky, ktorou by prispela k prieťahom v konaní. Sťažovateľka podala prostredníctvom právneho zástupcu 7. januára 2005 sťažnosť na prieťahy v konaní okresného súdu, čím dala najavo nespokojnosť s rýchlosťou priebehu predmetného konania.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu vyššie uvedených práv, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 3/00).

Ústavný súd navyše v tejto súvislosti zdôrazňuje, že pokiaľ hodnotil predmetné konanie z hľadiska zbytočných prieťahov, posudzoval v okolnostiach tohto prípadu len obdobia nečinnosti okresného súdu, keď neboli v určitých obdobiach vykonané žiadne úkony, pričom činnosť okresného súdu hodnotil iba od obdobia, keď sa sťažovateľka stala účastníčkou konania, t. j. od februára 1999.

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku vyhodnotil postup okresného súdu v obdobiach od 4. mája 2001 do 4. marca 2002 (10 mesiacov) a od 9. apríla 2003 do 21. októbra 2004 (18 mesiacov) ako obdobia, v ktorých došlo k zbytočným prieťahom v posudzovanom konaní.

Ústavný súd posúdil uvedené obdobia ako časové úseky, v ktorých došlo k zbytočným prieťahom nečinnosťou okresného súdu v celkovej dĺžke 28 mesiacov.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení s pripojenými prílohami doručenými ústavnému súdu 1. apríla 2005 uviedol prehľad úkonov okresného súdu v predmetnej veci a poukázal na to, že vzhľadom na chronológiu úkonov vykonaných v danej veci je nutné pripustiť, že v tomto konaní k určitým prieťahom došlo.

Predseda okresného súdu sa v stanovisku zároveň vyjadril, že posúdenie zbytočnosti vzniknutých prietáhov ponecháva na zváženie ústavnému súdu, zastáva však názor, že prietahy by bolo možné považovať za zbytočné len v tom prípade, „... ak by na tunajšom súde boli vytvorené také podmienky, ktoré by sudcom umožňovali aspoň pri vynaložení maximálneho úsilia, ktoré od nich možno požadovať, konať a rozhodovať vo všetkých pridelených veciach plynulo“.

Právo zaručené podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynule smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97). Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 „Otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní“.

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v uvedených obdobiach, tak ako mu ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy, a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení označených práv sťažovateľky, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.“

Ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadost'učinenia vzal do úvahy obdobie nečinnosti okresného súdu, ako aj okolnosť, že sťažovateľka svojím správaním neprispela k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní. Ústavný súd v okolnostiach tejto veci považuje sumu 20 000 Sk pre sťažovateľku za primeranú so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovanej veci, a preto žiadosti sťažovateľky, ktorá požadovala primerané finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk, vo zvyšnej časti nevyhovelo.

Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia nie je prípadná náhrada škody.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky bolo porušené, a teda mala vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna šestina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli realizované v roku 2005, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2004 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 15 008 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci každý v hodnote 2 501 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., t. j. dvakrát 150 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 5 302 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľky okresný súd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2005